

34 · Neutronbombedebat 1977-1978

Den 7. juni 1977 offentliggjorde „Washington Post“ en opsigtsvækkende artikel. Heraf fremgik det, at USA i de kommende år ville erstatte flere af de i Vesteuropa deployerede amerikanske atomvåben med neutronvåben.¹ I de følgende måneder opstod der en debat mellem USA og Sovjetunionen og mellem USA og dets europæiske allierede. Hvad angik den første debat, tog ledelsen i Kreml i skarpe vendinger afstand fra det amerikanske initiativ. Man hævdede, at der var tale om en „kapitalistisk bombe“, der kunne slå mennesker ihjel uden at forvolde samme materielle skader som ved almindelige kernevåben. Og fra vesteuropæisk side opstod der en betydelig folkelig og politisk modstand mod planerne.² Debatten bragtes umiddelbart til ophør, da USA i 1978 annoncerede, at det udsatte fremstillingen af neutronbomben.

Begyndende dansk kritik

Nyheden om at USA ønskede at sætte neutronbomben i produktion afstedkom mange vesteuropæiske reaktioner. Én af de mere opsigtsvækkende kom fra Vesttyskland, hvor generalsekretæren for SPD og én af chefarkitekterne bag Brandts Ostpolitik, Egon Bahr, omtalte planerne om udviklingen af neutronbomben som „et symptom på tankens pervertering“.³ Men også i Danmark mødte det amerikanske initiativ modstand. I Folketinget var det Socialistisk Folkeparti, der tematiserede emnet. 19. juli 1977 stillede Gert Petersen følgende spørgsmål til udenrigsminister K.B. Andersen: „Vil den danske regering tage afstand fra de bestræbelser, der gøres på at udvikle en såkaldt neutronbombe og på eventuelt at placere den i vesteuropæiske NATO-lande, herunder Danmark“.⁴ I sin motivation for spørgsmålet forklarede Gert Petersen, at man nu var nået dertil, at USA ville udvikle våben, der slog mennesker og dyr ihjel, medens de efterlod bygninger og maskiner uberørte. Gert Petersen fandt det etisk forkasteligt og frygtede, at initiativet ville øge spændingen. Petersen var – det understregede han selv – bevidst om, at Danmark ikke kunne forhindre USA i at producere våbnet. Imidlertid burde regeringen ef-

¹ Neutronbomben var et taktisk kernevåben, der virkede ved, at en brintbombe blev antændt af en lille atombombe. Dermed blev der udviklet en omfattende, dødbringende neutronstråling. Se her til Lars Mortensen, „Sikkerhedspolitisk leksikon“, Henning Gottlieb, Bertel Heurlin og Jørgen Teglers (red.), *Fred og konflikt*, 1991, s. 348; jf. David Jens Adler, *Det europæiske teater. Bogen om raketterne og den nye atomvåbenedebat*, 1984, s. 124-32.

² Søren Hein Rasmussen, *Sære alliancer. Politiske bevægelser i efterkrigstidens Danmark*, 1997, s. 173; Norman Friedman, *The Fifty Year War. Conflict and Strategy in the Cold War*, 2000, s. 424.

³ Søren Hein Rasmussen, *Sære alliancer*, s. 174.

⁴ Gert Petersen, „Skriftligt spørgsmål til Udenrigsministeren“, *Folketingstidende. Forhandlingerne i Folketingsåret 1976-77*, 19. juli 1977, sp. 5773-74.

ter Petersens opfattelse udnytte sin mulighed for at afvise dets deployering i Danmark og Vesteuropa. Dermed ville regeringen kunne „påvirke beslutningsprocessen i en fornuftig retning“ i overensstemmelse med dansk afspændingspolitik.⁵

I sit svar forklarede udenrigsminister K.B. Andersen, at det var et nationalt amerikansk anliggende, om USA ville udvikle neutronbomben, og spørgsmålet ville først blive en sag for NATO og Danmark, hvis USA tilbød sine allierede i Europa at modtage våbnet. Først når det skete, ville Danmark tage stilling.⁶ Gert Petersen var ikke tilfreds med svaret og genfremsatte dagen efter spørgsmålet i en ny formulering: „Finder den danske regering, at udviklingen af den såkaldte neutronbombe er til gavn eller til skade for afspændingsbestræbelserne, eller at den ikke påvirker disse i nogen retning.“⁷ Gert Petersen fandt det utilstrækkeligt, at den danske regering forholdt sig passivt til spørgsmålet. Hvis alle lande opfattede spørgsmålet om neutronbomben som et indre amerikansk anliggende, ville de allierede lande reelt fralægge sig ansvaret for afspændingsprocessens ophør, mente Petersen. Man måtte tage stilling, for Danmark var „ikke placeret på en lille klode for sig selv.“⁸

Skønt spørgsmålet var stilet til udenrigsministeren, var det forsvarsminister Orla Møller (S), der besvarede spørgsmålet. Men heller ikke ved den lejlighed fik Gert Petersen et klart svar. Forsvarsministeren anførte, at man ikke sådan burde tage afstand fra én type af kernevåben, in casu neutronbomben. Hvis man gjorde det, ville man samtidig „blåstemple“ andre former for kernevåben. Møller afviste også at tage stilling til neutronbombens betydning for de fortsatte afspændingsbestræbelser. Ifølge forsvarsministeren ville man omvendt kunne hævde, at oprustning var en forudsætning for at kunne fremme afspændingen. Regeringen var i øvrigt af den opfattelse, at Danmark skulle fremme afspændingen. Den fortsatte strøm af nye våbentyper understregede kun „betydningen af at komme i gang, inden“ det var „for sent“, sluttede Møller.⁹ Med disse markeringer endte forespørgslen, og i de følgende måneder var der stort set ingen debat om neutronbomben i Folketinget.

Til gengæld forsøgte Sovjetunionen nu at lægge pres på regeringen. Få dage efter debatten i Folketinget kritiserede det sovjetiske nyhedsbureau TASS 26. juli 1977 udenrigsminister K.B. Andersen for at have sagt, at deployering af neutronbomben i Vesteuropa udelukkende var et „internt amerikanske anliggende.“ K.B. Andersen tog til genmæle, idet han understregede,

⁵ Gert Petersen, „Begrundelse“, *Folketingstidende. Forhandlingerne i Folketingsåret 1976-77*, 19. juli 1977, citeret sp. 5773.

⁶ Udenrigsminister K.B. Andersens skriftlige svar, *Folketingstidende. Forhandlingerne i Folketingsåret 1976-77*, 25. juli 1977, sp. 5774-75.

⁷ Gert Petersen, „Skriftligt spørgsmål til Udenrigsministeren“, *Folketingstidende. Forhandlingerne i Folketingsåret 1976-77*, 26. juli 1977, sp. 5817.

⁸ Sst., „Begrundelse“, *Folketingstidende. Forhandlingerne i Folketingsåret 1976-77*, 26. juli 1977, sp. 5818.

⁹ Forsvarsminister Orla Møllers skriftlige svar, *Folketingstidende. Forhandlingerne i Folketingsåret 1976-77*, 1. august 1977, sp. 5818.

Announce mod neutronbomben udarbejdet af Samarbejdskomiteen for Fred og Sikkerhed. (ABA).

at han udelukkende havde sagt, at „udviklingen af den [neutronbomben, anm.] er et rent nationalt anliggende, som vi ikke kan øve indflydelse på, lige så lidt som vi kan øve indflydelse på Sovjetunionens udvikling af moderne våben.“ K.B. Andersen kaldte den sovjetiske kritik et forsøg på misinformation.¹⁰ Den sovjetiske kritik blev således afvist.

I 1974 var „Samarbejdskomiteen for Fred og Sikkerhed“ blevet etableret som en tværpolitisk fredorganisation med deltagelse af blandt andre veteranen Carl Scharnberg, K. Helveg Petersen og Lasse Budtz.¹¹ I de tre år, der var gået, havde bevægelsen haft vanskeligt ved at finde sager med appel til befolkningen. Med erklæringen om, at USA ville producere neutronbomben, fik „Samarbejdskomiteen“ en sådan sag. 13. august 1977 arrangerede komi-

¹⁰ *Avisårbogen 1977*, s. 121.

¹¹ Søren Hein Rasmussen, *Sæve alliancer*, s. 171. I slutningen af 1970erne og begyndelse af 1980erne blev „Samarbejdskomiteen“ i stigende grad kommunistisk domineret. Men der var tale om en proces.

teen et større protestmøde i København, der afsluttedes med en 24 timers fakkelvagt uden for den amerikanske ambassade.¹² Samtidig iværksatte „Samarbejdskomiteen“ en underskriftsindsamling med støtte fra fremtrædende medlemmer af Det Radikale Venstre, Retsforbundet, Socialdemokratiet, Socialistisk Folkeparti, DKP og Venstre-Socialisterne. I marts 1978 havde 120.000 skrevet under på komiteens protest mod USA's udvikling af neutronbomben.¹³ Digteren Erik Stinus indsamlede i „Samarbejdskomiteens“ regi underskrifter fra 230 danske forfattere.¹⁴ „Samarbejdskomiteen“ engagerede sig med andre ord meget aktivt i spørgsmålet om neutronbomben og formåede efter alt at dømme at samle en betydelig folkelig støtte til kritikken af det amerikanske initiativ, samtidig med at flere fremtrædende politikere fra centrum-venstre-partierne støttede bevægelsens kampagner.

Vesteuropæiske reaktioner og fortsat dansk kritik

Den begyndende danske debat om det amerikanske initiativ havde udenlandske paralleller. Dele af det vesteuropæiske politiske establishment og flere af de vesteuropæiske fredsorganisationer protesterede åbent mod neutronbomben. Blandt de stærkeste kritikere var den vesttyske regering. Årsagen var, at neutronbomben først og fremmest skulle benyttes som svar på et østligt panserangreb, og at våbnet derfor måtte antages at skulle stationeres i Vesttyskland. Forbundskansler Helmut Schmidt, der var varm fortalere for NATO, tog afstand fra et sådant scenario, blandt andet fordi han forudså, at Vesttyskland ville blive genstand for østlig kritik, hvis planen blev gennemført. Gennem 1977 stillede Schmidt derfor krav om, at neutronbomberne også skulle udstationeres i Holland, Belgien og i Italien.

Samtidig med den vesttyske regerings skepsis over for det amerikanske initiativ formulerede fredsbevægelserne deres kritik. De vestlige politikere blev afkrævet svar på spørgsmål om fordele og ulemper ved det nye våben, og det var vanskeligt for regeringscheferne at overbevise kritikerne om neutronbombens fortrin. For det første blev planerne af kritikerne fremstillet som værende i strid med de endnu levende afspændingsbestræbelser. Med CSCE-slutakten fra 1975 var det besluttet, at de underskrivende lande siden skulle arbejde for en opfølgning af konferencen. Her ville det amerikanske initiativ kunne gribe forstyrrende ind. For det andet blev det anført, at den militære

¹² Søren Hein Rasmussen, *Sære alliancer*, s. 175.

¹³ Blandt anbefalerne var Ib Christensen (MF for Retsforbundet), Svend Aage Nielsen (HB-medlem hos Kristeligt Folkeparti), Gert Petersen (MF for Socialistisk Folkeparti), Preben Wilhjelm (MF for Venstre-Socialisterne), Knud Jespersen (MF for DKP), Inge Fischer Møller (MF for Socialdemokratiet) og Meta Ditzel (fhv. MF for de radikale). Optrykt i Carl Scharnberg, *Uofficielle synspunkter 1977/1978* (u.å.), upagineret. Se også Søren Hein Rasmussen, *Sære alliancer*, s. 175.

¹⁴ Søren Hein Rasmussen, *Sære alliancer*, s. 175.

værdi af det nye våben var beskeden, eftersom den ville reduceres i tilfælde af, at modparten som modsvar benyttede sig af traditionelle kernevåben. Risikoen herfor øgedes, når man medtænkte den trussel, som neutronbomben indebar. For det tredje blev også den etiske side af sagen fremdraget. Den vesteuropæiske debat var præget af fredsorganisationernes kritik af udviklingen og deployeringen af neutronbomben og regeringschefernes uvilje mod officielt at tage afstand fra neutronbomben.¹⁵

Skønt Socialdemokratiet i 1977 havde undladt at tage eksplicit stilling til spørgsmålet om regeringens holdning til neutronbomben, voksede betænkkeligheden ved tanken i partitoppen. Vel afviste Anker Jørgensen i januar 1978 i en korrespondance med Bresjnev at tage ensidig afstand fra det amerikanske forslag, men internt i den danske regering var modviljen stigende. I sidste halvdel af februar 1978 opfordrede den danske statsminister under et besøg i Washington Jimmy Carter til at afstå fra en deployering af neutronbomben i Vesteuropa. Det var Anker Jørgensens vurdering, at det kunne ses som en eskalering af kernevåbenkapløbet og et led i en uønsket psykologisk krigsførelse mod Sovjetunionen.¹⁶

Få uger efter Anker Jørgensens USA-rejse stillede Gert Petersen og medlemmer af Socialistisk Folkepartis folketingsgruppe på ny spørgsmål om sikkerhedspolitikken i Folketinget. Som svar på deres spørgsmål om „Danmarks holdning på den forestående ekstraordinære FN-generalforsamling vedrørende nedrustning og om regeringens syn på det fortsatte rustningskapløb“¹⁷, berørte Lise Østergaard, der var minister uden portefølje, men med særligt henblik på udenrigspolitiske spørgsmål, neutronbomben uden at nævne den ved navn:

„Hvor ubehageligt det end er at måtte erkende, at verdens sikkerhed er baseret på gensidig frygt og ikke gensidig tillid, så er det dog en kendsgerning, at denne frygtens balance har vist sig effektiv i mange år som fredsbevarende foranstaltning. Men den har sine helt iøjnefaldende skrøbeligheder, først og fremmest den indbyggede tendens til en stadig optrapning af rustningsniveauet i takt med, hvad nye teknologiske muligheder åbner mulighed for. Begge parter føler sig tilskyndet til at udvikle nye våbentyper, så snart det overhovedet er muligt, ikke for at disse våben skal bruges, men netop for at forhindre, at de bliver brugt. Det er klart, at denne magtba-

¹⁵ Debatten er skildret sst., s. 173-74.

¹⁶ Nikolaj Petersen, *Europæisk og globalt engagement 1973-2003* (Danmarks Nationalleksikon, bd. 6), 2004, s. 197-98.

¹⁷ Forespørgselsdebat rejst 2. marts 1978 af Gert Petersen, Ebba Strange og Ole Henriksen, alle fra Socialistisk Folkeparti, *Folketingstidende. Forhandlinger i Folketingsåret 1977-78*. Debatten gengivet sp. 6964-7062.

lance både er skrøbelig, sårbar og farlig, fordi den nødvendiggør stadig mere udviklede foranstaltninger og modforanstaltninger.“¹⁸

For den der lyttede, stod det klart, at ministeren og regeringen havde vanskeligt ved at acceptere den nye bombe. Til gengæld stod det også klart, at regeringen ikke ville tage åbent afstand fra den.

Gert Petersen imødegik i sit indlæg regeringens holdning om, at neutronbomben blot var endnu en atombombe (jf. debatten i 1977). Den nye bombe adskilte sig kvalitativt fra de „gængse nukleare bomber“, idet neutronbombens primære virkning bestod i at tilføje mennesker inden for en vis radius strålingsdøden. Som afslutning på sit indlæg stillede han et forslag til motiveret dagsorden:

„Idet folketinget dybt beklager den fortsatte kaprustning, opfordrer tinget regeringen til også at vende sig mod fremstilling og spredning af nye masseødelæggelsesvåben, herunder neutronbomber...“¹⁹

Fra socialdemokratisk side stillede Lasse Budtz sig afvisende hertil. Han forklarede, at Danmark ikke ville kunne modtage neutronbomben på grund af det danske forbehold på kernevåbenområdet, for neutronbomben var jo et kernevåben. Vel fandt regeringen, at den nye bombe var „modbydelig“, men det ville ifølge den socialdemokratiske ordfører være „hyklerisk“, om man ikke samtidig tilføjede, at det ikke blot var de vestlige lande, der fremstillede „modbydelige våben“. ²⁰ På Venstres vegne sluttede Arne Christiansen sig til Socialdemokratiets holdning.²¹

Fra Det Konservative Folkeparti erklærede Palle Simonsen sig enig i regeringens afvisning af dagsordensforslaget, men hvor ordførerne fra Socialdemokratiet og Venstre var skeptiske over for rustningskapløbet, krævede Palle Simonsen – i polemik med Gert Petersen – „bevisførelse“ for, at det fortsatte rustningskapløb øgede risikoen for krig. Det Konservative Folkeparti var mere positivt indstillet til „frygtens balance“, end regeringen var.²²

Skønt Niels Helveg Petersen fra Det Radikale Venstre gav udtryk for støtte

¹⁸ Lise Østergaard, „Forespørgsel om nedrustning m.v.“, *Folketingstidende. Forhandlinger i Folketingsåret 1977-78*, 2. marts 1978, sp. 6965-75, citeret sp. 6969.

¹⁹ Gert Petersen, „Forespørgsel om nedrustning m.v.“, *Folketingstidende. Forhandlinger i Folketingsåret 1977-78*, 2. marts 1978, citeret sp. 6983, jf. 6978-79.

²⁰ Lasse Budtz, „Forespørgsel om nedrustning m.v.“, *Folketingstidende. Forhandlinger i Folketingsåret 1977-78*, 2. marts 1978, sp. 6983-90, citeret sp. 6988, 6989.

²¹ Arne Christiansen, „Forespørgsel om nedrustning m.v.“, *Folketingstidende. Forhandlinger i Folketingsåret 1977-78*, 2. marts 1978, sp. 6994-97, her sp. 6996.

²² Palle Simonsen, „Forespørgsel om nedrustning m.v.“, *Folketingstidende. Forhandlinger i Folketingsåret 1977-78*, 2. marts 1978, sp. 6997-7002, her sp. 6999.

til Gert Petersens forslag kom det aldrig til afstemning.²³ Lasse Budtz fremsatte et andet forslag, der betød, at Folketinget tog „minister Lise Østergaards redegørelse til efterretning“.²⁴ Det var der flertal for i Folketinget, og dermed bortfaldt Socialistisk Folkepartis forslag.

Neutronbombeproduktionen udsættes, men debatten fortsætter

Under forespørgselsdebatten i Folketinget undgik regeringen at tage klart stilling til neutronbomben. I modsætning til Norge, Sverige og Holland udgik der ingen officielle protester mod neutronbomben.²⁵

I slutningen af marts 1978 blev spørgsmålet foreløbig afklaret, idet den amerikanske regering erklærede, at den ikke ville sætte neutronbomben i produktion. Dermed kunne den danske og vesteuropæiske debat om spørgsmålet have været afsluttet. Men det var den ikke. Den 8. april udgik der en ny meddelelse fra Det Hvide Hus om, at USA blot ville udskyde produktionen af den nukleare del af bomben.²⁶ Det vakte bekymring i dele af det danske debattmiljø. I de følgende dage offentliggjorde „Land og Folk“ flere artikler om, at neutronbomben risikerede at kaste verden ud i en ny kold krig.²⁷ Men også Anker Jørgensen tog del i debatten. I en artikel i „Aktuelt“ 18. april 1978 anerkendte han Carters beslutning om at udskyde produktionen, men udtrykte samtidig stor bekymring over neutronbomben og dens betydning for Øst-Vest-forholdet:

„Vi mener, det først og fremmest er stormagterne, Sovjetunionen og USA, der har ansvaret for denne udvikling. Men det er forkert at rette søgelyset ensidigt mod neutronvåbnet. Der er ikke nogen afgørende grund til at skelne mellem de to former for atomvåben. Disse våben er djævelens værk. Begge våbentyper vil, hvis de anvendes, have frygtelige følger for menneskeheden. Alle bestræbelser må gå ud på at bremse, nedtrappe eller helt opgive produktionen af disse altødelæggende våben.“²⁸

²³ Se sst., Niels Helveg Petersen (RV), sp. 7021. DKP fremsatte endnu et forslag, der sigtede mod at Danmark i det førstkomende møde i NATO's nukleare planlægningsgruppe skulle „gå ind for, at neutronbomben ikke skal indgå i NATOs våbenarsenal“, sp. 7015. Dette forslag blev støttet af Venstre-Socialisterne, jf. Kurt Hansen (VS), sp. 7032.

²⁴ Lasse Budtz, „Forespørgsel om nedrustning m.v.“, *Folketingstidende. Forhandlinger i Folketingsåret 1977-78*, 2. marts 1978, sp. 7046; jf. sp. 7062.

²⁵ Søren Hein Rasmussen, *Sære alliancer*, s. 175-76.

²⁶ Sst.; Nikolaj Petersen, *Europæisk og globalt engagement*, s. 198.

²⁷ Allan Fridericia, „Neutronbombens produktion kan starte en ny kold krig“; Erley Olsen, „Ikke udsættelse – men total opgivelse af neutronbomben“. Begge i *Land og Folk*, 15.-16. april 1978.

²⁸ Anker Jørgensen, „Præsident Carter giver fornuften og de gode viljer endnu en chance“, *Aktuelt*, 18. april 1978.

Ifølge Anker Jørgensen skulle neutronbomben ikke alene vurderes ud fra dets militære betydning, men også ud fra dets virkning i afspændings- og nedrustningspolitikken. Han pegede blandt andet på den psykologiske virkning, som en neutronbombeproduktion ville have i offentligheden. Mange ville opfatte det som en yderligere optrapning, og give USA skylden for den „uden hensyn til de bagved liggende realiteter og de militære styrkeforhold.“²⁹ Statsministerens artikel var øjensynlig timet efter NATO's nukleare planlægningsgruppes møde i Danmark, der fandt sted samme dag.

„Samarbejdskomiteen“ videreførte sine aktiviteter i 1978, og havde fået tag i dele af befolkningen. I forbindelse med NATO's nukleare planlægningsgruppes møde den 18. april 1978 arrangerede „Samarbejdskomiteen“ demonstrationer i både København og Århus, hvorefter demonstranterne blev kørt i bus til Frederikshavn, hvor mødet holdtes.³⁰

Selv om der ved den lejlighed blev protesteret mod neutronbomben, valgte komiteen i slutningen af 1970'erne at agitere mere alment mod kernevåben. Der var tale om en langsomt aftagende aktivitet, og debatten om neutronbomben var i realiteten fuldt afsluttet i 1981. At den nye amerikanske præsident Ronald Reagan dette år erklærede, at neutronbomben ville blive sat i produktion, skabte ikke ny debat i Danmark. Fredsfolkene – såvel i „Samarbejdskomiteen“ som i nye bevægelser som „Nej til Atomvåben“ – var optaget af andre emner (dobbelbeslutningen og INF).

Neutronbombedebatten – en sammenfatning

USA's planer om at indlede en produktion af neutronbomber gav ikke anledning til nogen større debat i Danmark. Socialistisk Folkeparti stillede i Folketinget spørgsmål til regeringen om den nye bombe, men regeringen undlod at tage stilling. TASS' forsøg på at lægge pres på regeringen blev afvist som misinformation. Det var først, da Samarbejdskomiteen engagerede sig i spørgsmålet, at neutronbomben blev et emne i den brede danske debat.

Parlamentarisk stod debatten i det væsentligste mellem regeringen, Venstre og Det Konservative Folkeparti på den ene side og Socialistisk Folkeparti på den anden side. De tre førstnævnte anførte, at den nye bombe i realiteten blot var et nyt kernevåben, og at Danmark derfor ville afvise udstationering heraf. Socialistisk Folkeparti mente, at den nye bombe var kvalitativt anderledes end de traditionelle nukleare bomber, eftersom neutronbomben skåned materielle ting. Venstre og Socialdemokratiet var mere forbeholdne over for „frygtens balance“ end Det Konservative Folkeparti.

²⁹ Sst.

³⁰ Søren Hein Rasmussen, *Sære alliancer*, s. 176.

Efter at Carter i 1978 annoncerede, at USA ville udskyde produktionen af den nukleare del af neutronbomben, meldte Anker Jørgensen klart ud med ros til den amerikanske præsident for sin beslutning. Den danske statsminister erklærede nu, at alle typer af kernevåben var „djævelens værk“. Ifølge Anker Jørgensen måtte man vurdere spørgsmålet om neutronbomben i lyset af afspændings- og nedrustningspolitikken, og derfor var det klogt, at Carter havde udsat produktionen. Kritikerne af den vestlige politik ville ellers kunne give USA skylden for at fortsætte den militære oprustning „uden hensyn til de bagved liggende realiteter og de militære styrkeforhold.“

Skønt Carters udmelding afgjorde spørgsmålet, videreførte fredsorganisationerne – især „Samarbejdskomiteen“ – deres agitation mod neutronbomben frem til 1981.

